

רש"י שם). ואפילו זקנה או בתולה שאין אצלן טבילת נדה, לא תצא בחוטים אלו שלא חילקו חכמים בתקנתם (ט"ז או"ח שג, ב ובאר היטב שם, א), ועוד, שגם בהן יש טבילה משום טהרות (אגרות משה או"ח ה, יח).

וְשָׂרְיָא לְהוּ, ומה חששו שתתירם, אף שמדובר בחוטים שקולעת בהם שערותיה (כמבואר ברש"י במשנה), ויש בסתירת קליעה איסור 'סותר' מדרבנן, מכל מקום חששו שתתיר ע"י גוי, שמותר משום שבות דשבות לצורך מצוה (ט"ז או"ח שג, א, וראה ביאורים נוספים בב"ח ובביאור הגר"א). ויש שכתבו, שהגזירה היא דוקא בחוטים הכרוכים סביב שערותיה, אבל בחוטים הקלועים בשערה מותרת לצאת, שאין חשש שתתירם בשבת, משום שאסור לסתור הקליעה (תוס', ורא"ש). ■ להלכה, לא תצא אשה בחוטים שבראשה, ואם הם קלועים בשערה מותר [כדעת תוס' והרא"ש], ויש מי שאוסר [דעת רש"י] [ש"ע שם, א].

כָּל שֶׁהוּא אֲרִיג לֹא גָזְרוּ לצאת בהם בשבת, כי אינם חוצצים, לפי שאי אפשר להדקם היטב (רש"י). ודוקא כשהם ארוגים מעשה רשת וחלולים, שמתוך כך הם רפויים מאד ואינם מתהדקים על השיער, אבל ארוגים שאינם חלולים, חוצצים ואסור לצאת בהם (ר"ח, ובעלי הנפש לראב"ד שער הטבילה ג, ב, ור"ן על הרי"ף). ויש שכתב, שדי בכך שהם ארוגים אף שאינם חלולים (טור י"ד קצח, ובי"ש שם בדעת הרמב"ם שבת ט, ט).

■ להלכה, חוטים חלולים העשויים מעשה רשת אינם חוצצים (ש"ע שם, ג), אבל ארוגים ואינם חלולים, חוצצים (ש"ך שם, ה, ומחצית השקל שם). אך לענין יציאה בהם בשבת, כתב השו"ע (או"ח שג, א) שכל שהם ארוגים, מותר לצאת בהם לפי שאין צריך להסירם בשעת טבילה, ולא חילק בין אם הם חלולים או לא (ש"ך שם, ומג"א שם, ד). ויש שביאר, שלענין יציאה בהם בשבת, סומכים על הדעה שדי בכך שהם ארוגים, שכן העיקר להלכה, ורק לענין חציצה, מחמירים לכתחילה שתסירים אם אינם חלולים (תוספת שבת שם, ג). ויש שהכריעו, שגם לענין יציאה בהם בשבת צריך שיהיו חלולים (שו"ע הרב שם, ב, וכן משמע במשנ"ב שם, ה).

אֵינָא בִּינְיִיהוּ דְתַנְיָפָן, שהתלכלכו בטיט, ולפיכך מקפידות להסירם לטבילה, מפני שהמים ממחים הטיט ומלכלך את בשרן (רש"י). ויש שפירש, שהחוטים מוזהבים ויפים ומתלכלכים מחמת המים, ולכך מקפידות להסירם בטבילה שלא יתלכלכו (רא"ש).

פִּינּוּ דְתַנְיָפָא מִקְפָּדָא קְפָדָא עֲלֵיהוּ, ולפיכך אף שאינם חוצצים שהרי נכנסים בהם המים, יש חשש שיסירום מפני הטינוף ועיבויים ברשות הרבים (רש"י). ויש שפירשו, שכיון שמקפידות להסירם, חוצצים בטבילה, שכל דבר שמקפידה עליו נחשב חציצה אף שאינו מהודק (רש"י בשם רבותי), וללישנא קמא, דוקא דבר מהודק חוצץ (בי"י י"ד קצח, בדעתם). או שהפירוש לדעה זו הוא, שע"י הזהב או הלכלוך הם מתהדקים לשיער וחוצצים, וללישנא קמא, לא גזרו באריג אף שהוא מהודק, כי לא חילקו חכמים בזה (בי"ש שם, בביאור נוסף דעתם).

■ להלכה, יש שכתב שאסורה לצאת בחוטים מוזהבים או מטונפים, כי מקפידה להסירם [כלישנא בתרא] (רמ"א או"ח שג, א). ויש שדעתם, שמותרת לצאת בהם [כלישנא קמא] (בי"ש שם, בדעת הרמב"ם שבת ט, ט, וש"ע שם ע"פ ביאור הגר"א שם, ה). ולענין חציצה, יש שכתב שחוצצים כי מקפידה להסירם, אף שאינם מהודקים [כלישנא בתרא וכתבויו של רש"י] (רמ"א י"ד שם, ד, ע"פ ביאור הגר"א שם, ט). ובמקום אחר נראה שלדעתו אינם חוצצים באופן זה [כרש"י] (רמ"א או"ח שם, ע"פ ביאור הגר"א שם, ו ושע"צ שם, ד).

פרק שישי - במה אשה

מְשֻׁנְהָ. הקדמה: פרק זה עוסק בדיני יציאה לרשות הרבים ולחצר בבגדים ותכשיטים. מהתורה אין איסור הוצאה בכל הבגדים והתכשיטים שיוצא בהם בדרך לבישה, לפי שאינם משוי (רש"י), כי בטלים לגופו (חיי אדם נ, א, כמבואר ברש"י להלן קמב, א), או שאף אם אינם טפלים לגופו מותר, כיון שיוצא בהם דרך לבישה או תכשיט, ומהתורה נאסר רק בדרך משוי, וכמו שנאמר (נחמיה יג, יט) 'לא יבוא משא ביום השבת' (ע"פ לבוש או"ח שא, ז, וקובץ שיעורים ביצה עא). ואולם, יש בגדים כי השיער נדון לעצמו (ע"פ להוציא אף שהם בדרך לבישה, מהטעמים שיתבאר להלן בגמ' (חיי אדם שם, וביאה"ל שם, ז)).

לֹא תִצֵּא אִשָּׁה, ואיסור היציאה אם הוא לחצר מעורבת או שאינה מעורבת, ראה רש"י להלן (סד, ב) ובביאורו שם.

וְלֹא תִטְבֹּל בְּהֶן משום חציצה (רש"י), שחציצה היא גם בשיער (פיה"מ מקואות ט, א, כפי שדרשו בגמ' עירובין ד, ב). ואף שאינה מקפידה על כך, 'רובו שאינו חוצץ' מדרבנן, והחוטים הם על רוב השיער, ונחשב כחציצה ברוב הגוף כי השיער נדון לעצמו (ע"פ בי"י י"ד קצח בביאור רש"י בגמ', משנה אחרונה שם). ולדעת הסוברים שהשיער נדון יחד עם הגוף, או אם החוטים הם רק על מיעוט השיער, יש שביארו, שכיון שמקפידה להסיר את החוטים בשעת חפיפה ורחיצה כדי שייכנסו שם המים, נחשב 'מיעוט המקפיד' שחוצץ (בעלי הנפש לראב"ד שער הטבילה ג, ב, רא"ש הל' מקואות כה).

עַד שְׁתַּרְפֵּם, ומועיל להרפותם אף שקלעה בהם שערותיה (רש"י). ויש שכתב, שדוקא בחוטים הכרוכים על שערותיה מועיל להרפות, אבל בחוטים שקולעת בהם שערותיה, לא מועיל להרפות, כי אין המים נכנסים בקליעה עד שתוציא את החוטים ותסתור הקליעה (רא"ש) (וראה ביאורו בגמ' שנחלקו גם אם איסור היציאה בשבת הוא בחוטים הקלועים בשערותיה). ■ להלכה, יכולה לטבול בחוטים רפויים הכרוכים בשיער, אבל לא הקלועים בשיער (ש"ע י"ד קצח, ב). (וראה למעשה מה שכתבו הפוסקים להחמיר לכתחילה שלא לטבול בחוטים רפויים מכל סוג שהוא (סדרי טהרה שם, ח, וחכמת אדם קיט, ד)).

לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים, אבל לחצר התיור, כדי שלא תתגנה על בעלה אם לא תתקטש כלל, ולפיכך התיור לה מעט קישוטים הנאים (רש"י, ע"פ גמ' להלן סד, ב, וברש"י שם). אך ברשות הרבים אין חשש שתתגנה עליו, לפי שאינו רואה אותה שם (רמב"ן שם). ■ וכן נפקס להלכה (ש"ע או"ח שג, ג-ו, ומשנ"ב שם, סא).

וְאִם יִצְאָת אִינְהָ חֵיִבְתָּ חֲטָאָת, ומה שנהגו הנשים בזמן הזה לצאת בתכשיטים, ראה בביאורו להלן (סד, ב).

גְּמָרָא. מה טעם לא תצא אשה לא בחוטי צמר, שאין לאסור בהם שמא תסירם להראות לחברותיה, כיון שאינם תכשיט (ח"י הרי"ף). ויש שביאר, שאין לחשוש שתסירם, כי אין דרכה לגלות שערותיה (תוס' ר"ד).

וְכִינּוּ דְבַחְלוּ לֹא תִטְבֹּל בְּהֶן עַד שְׁתַּרְפֵּם בְּשִׁבְתָּ לֹא תִצֵּא, אפילו ברפויים, שכיון שהדרך לצאת בהם מהודקים, אסרו עליה לצאת בהם אפילו רפויים (רמב"ן להלן ע"ב).

דִּילְמָא מִיתְרַמִּי לָהּ טְבִילָה שְׁל מִצְוָה, וקטנות שלא מצויה בהן טבילה, יש אומרים שמוותרת לצאת בהם (רש"י להלן סה, א, שיש מפרשים כך במשנה שם), ויש שאוסר, משום שגם קטנות צריכות טבילה משום טהרות אם נגעו בטומאה. ועוד, שאף ראיית נדה מצויה בהן (דעת